Janusz Korczak

Janusz Korczak, właściwie Henryk Goldszmit. Urodził się 22 lipca 1878r. albo 1879r. w Warszawie.
Był działaczem na rzecz praw dziecka, pedagogiem, lekarzem,
autorem książek dla dzieci, w tym „Króla Maciusia Pierwszego"
oraz współtwórcą i dyrektorem Domu Sierot dla dzieci żydowskich w Warszawie,
który istniał do 1942 roku.

Fakty z życia i twórczości w Czytaj więcej.

Cytaty, fragmenty utworów

„Kiedy śmieje się dziecko, śmieje się cały świat.”

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie – wytłumacz, jeśli nie może – pomóż.”

„Pozwól dzieciom błądzić i radośnie dążyć do poprawy.”

,,Umysł dziecka - las, którego wierzchołki lekko się poruszają, gałęzie splatają, liście drżąc dotykają.”

„Dziecko ma prawo być sobą. Ma prawo do popełniania błędów. Ma prawo do posiadania własnego zdania. Ma prawo do szacunku. Nie ma dzieci – są ludzie.”

„Czym jest dziecko […]? Czym jest ta połowa ludzkości, żyjąca razem i obok nas w tragicznym rozdwojeniu? Nakładamy na nią brzemię obowiązków jutrzejszego człowieka, nie dając żadnego z praw człowieka dzisiejszego.”

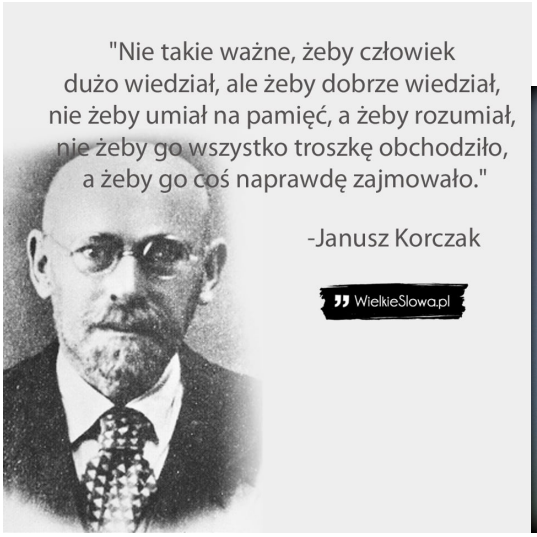
„Szukaj własnej drogi. Poznaj siebie, zanim zechcesz dzieci poznać. Zdaj sobie sprawę z tego, do czego sam jesteś zdolny, zanim dzieciom poczniesz wykreślać zakres praw i obowiązków. Ze wszystkich sam jesteś dzieckiem, które musisz poznać, wychować i wykształcić przede wszystkim.”

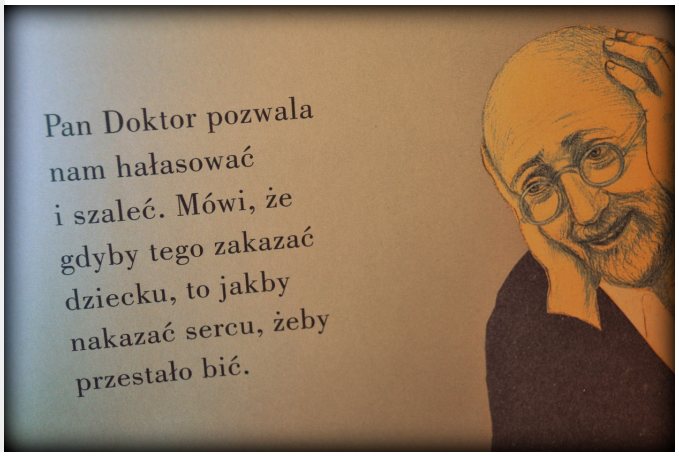
„Nie takie ważne, żeby człowiek dużo wiedział, ale żeby dobrze wiedział, nie żeby umiał na pamięć, a żeby rozumiał, nie żeby go wszystko troszkę obchodziło, a żeby go coś naprawdę zajmowało.”

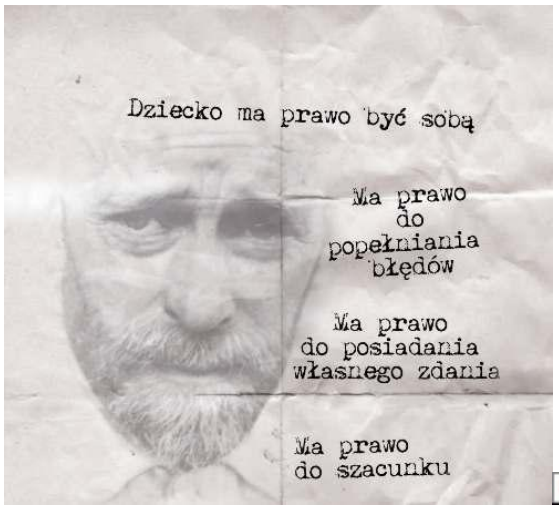
,,Ma dziecko przyszłość, ale ma i przeszłość: pamiętne zdarzenia, wspomnienia, wiele godzin

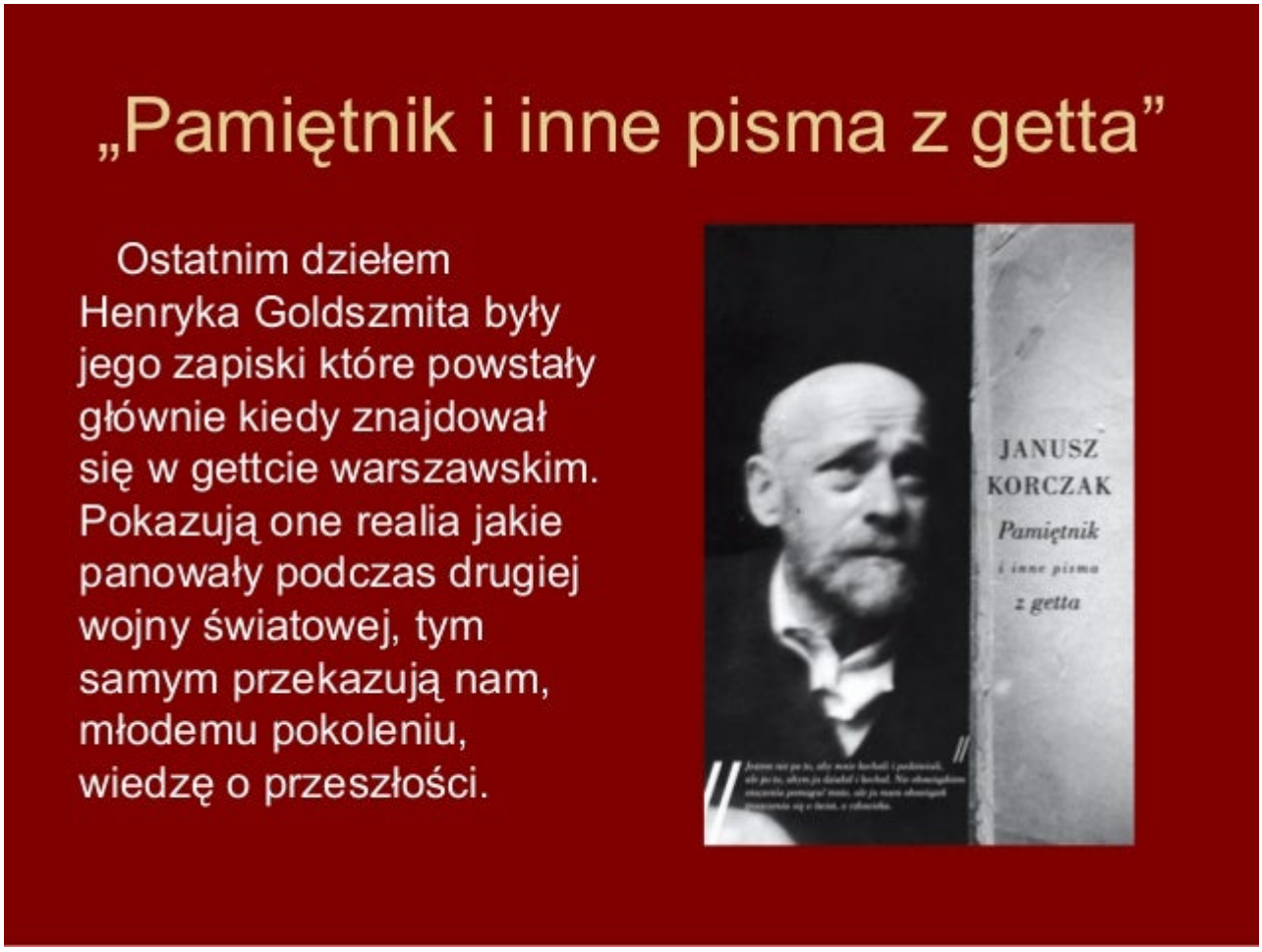
najistotniejszych samotnych rozważań. Nie inaczej niż my pamięta i zapomina, ceni i lekceważy, logicznie rozumuje i błądzi, gdy nie wie. Rozważnie ufa i wątpi.”

,,Zapnij guzik, dlaczego masz buty zabłocone, czy odrobiłeś lekcje, pokaż uszy, obetnij paznokcie. I to nas uczy po trochu unikać, kryć się - nawet jeśli nic złego nie zrobiliśmy. A kiedy przypadkiem spojrzą, czekamy zaraz na jakąś uwagę.”

Janusz Korczak - prawdziwe nazwisko Henryk Goldszmit. Znany był również jako „Stary Doktor”.
Był lekarzem i pedagogiem.
Urodził się 22 lipca 1878r. albo 1879r. w Warszawie. Pochodził z rodziny zamożnego adwokata pochodzenia żydowskiego.

Gdy Henryk miał lat 18 zmarł jego ojciec i rodzina zaczęła mieć problemy finansowe. Wtedy rodzinę zaczął utrzymywać Henryk, który wówczas był studentem medycyny. Podjął się udzielania korepetycji dzieciom bogatych rodziców. W tym czasie zaczynał interesować się warunkami życiowymi dzieci biednych.
Był częstym gościem robotniczych dzielnic Warszawy. Starał się pomagać najbiedniejszym. Chodził po domach, opowiadał baśnie, pomagał w nauce ubogim dzieciom.
W okresie studiów powstała jego pierwsza powieść **„Dzieci ulicy”**, opublikowana w 1901 r.
Po skończeniu medycyny na Uniwersytecie Warszawskim rozpoczął pracę jako lekarz-pediatra w szpitalu dziecięcym w Warszawie. Jego praca wychowawcy dzieci podczas kolonii w ośrodkach wakacyjnych zaowocowała późniejszymi książkami: **„Mośki, Joski i Srule”** oraz **„Józki, Jaśki i Franki”.**

W 1905r. musiał wyjechać na wojnę rosyjsko-japońską jako lekarz wojskowy. Po wojnie wrócił do swego szpitala. Miał około 30 lat, gdy ostatecznie zrezygnował z założenia własnej rodziny i poświęcił się pracy lekarza oraz wychowawcy dzieci.

W ramach działalności Towarzystwa „Pomoc dla Sierot” włączył się do starań o budowę domu, przystosowanego do potrzeb sierocińca. W 1912r. przeniesiono dzieci ze starego poklasztornego budynku przy ulicy Franciszkańskiej do

nowego budynku przy ulicy Krochmalnej 92. Korczak objął funkcję dyrektora Domu Sierot i stał się jego mieszkańcem, zajmując izbę na poddaszu nad dziecięcymi sypialniami. Miał wtedy 34 lata.
Dom Sierot stał się warsztatem samodzielnej pracy i badań Korczaka.
Tam wypracował swój system wychowawczy, a wieczorami i nocami pisał dzieła pedagogiczne, i powieści. Korczak domagał się równouprawnienia dzieci, poważnego podejścia do traktowania spraw dzieci i młodzieży, szacunku dla najmłodszych.
Napisał wiele książek dla dzieci, wśród nich takie jak na przykład **„Bankructwo Małego Dżeka" , „Król Maciuś I", Król Maciuś na wyspie bezludnej", „Kajtuś Czarodziej"** oraz dzieła pedagogiczne, spośród których zasłynęła pozycja **„Jak kochać dziecko", czy też „Prawo dziecka do szacunku".**

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę Janusz Korczak wspólnie z Marią Falską zorganizował zakład opiekuńczy dla dzieci i sierot z ubogich przedmieść Warszawy oraz dla dzieci działaczy robotniczych, którzy byli więzieni.
W okresie międzywojennym współpracował z Polskim Radiem, w którym pod pseudonimem Stary Doktor wygłaszał pogadanki o wychowaniu.

We wrześniu 1939r. wybuchła wojna z hitlerowskimi Niemcami. Korczak nie został zmobilizowany, bo miał wtedy już przeszło sześćdziesiąt lat. Włączył się wówczas do cywilnej obrony Warszawy. Opatrywał rannych, przygarniał zagubione w czasie działań wojennych dzieci, chronił Dom Sierot. Przemawiał do dzieci przez radio, udzielając rad oraz wskazówek, jak mają zachować się w tym trudnym czasie. Został aresztowany za to, że nie nosił nakazanej Żydom opaski z gwiazdą Dawida. Jego byli wychowankowie po kilku miesiącach wykupili go za uskładane pieniądze.
Gdy na rozkaz okupanta utworzono w Warszawie Getto- (dzielnicę żydowską), przesiedlano Dom Sierot do coraz mniejszych lokali.
Życie w getcie to prawie dwa lata wysiłków Korczaka, który był już wówczas schorowany, o zdobywanie dla swoich wychowanków żywności, opału, leków itp.
22 lipca 1942r. rozpoczęto akcję wywozu Żydów do obozu zagłady w Treblince.
Korczak odmawiał skorzystania z szansy ucieczki, nie zgadzał się na opuszczenie swych podopiecznych.
Swój wstrząsający **„Pamiętnik"** , który ukazywał tragiczny obraz okupacji hitlerowskiej, pisał nocami od maja do 4 sierpnia 1942r. Na dacie tej zapiski się urywają.
W dniach od 5 do 8 sierpnia wywieziono około czterech tysięcy dzieci z sierocińców wraz z wychowawcami. Wśród nich były również dzieci ze swoim zielonym sztandarem nadziei oraz Janusz Korczak niosący najmłodsze dziecko na ręku.
Zginął, wraz ze swoimi wychowankami, prawdopodobnie 7 sierpnia 1942 r. w Treblince.

Najważniejsze utwory Janusza Korczaka:

- „Dzieci ulicy", 1901
- „Koszałki opałki", 1905
- „Dziecko salonu", 1906
- „Mośki, Joski i Srule", 1910
- „Józki, Jaśki i Franki", 1911
- „Sława" (opowiadania), 1912
- „Jak kochać dziecko", t. 1, 1920
- „Jak kochać dziecko", t. 2, 1921
- „Kiedy znów będę mały", 1925
- „Bankructwo małego Dżeka", 1926
- „Król Maciuś Pierwszy", 1928
- „Prawo dziecka do szacunku", 1929
- „Prawidła życia", 1930
- „Senat szaleńców", 1930
- „Król Maciuś na wyspie bezludnej", 1931
- „Kajtuś Czarodziej", 1934
- „Ludzie są dobrzy", 1938
- „Pedagogika żartobliwa", 1939

Większość dzieł Korczaka w internecie można znaleźć na stronie Polona.pl

Źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Korczak

https://culture.pl/pl/tworca/janusz-korczak

https://zyciorysy.info/janusz-korczak

https://www.cytaty.info/janusz-korczak.htm

https://dziecisawazne.pl/10-inspirujacych-cytatow-z-janusza-korczaka